

РОЛЬ СТРАХУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

Галазюк Наталія Миколаївна

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Луцький національний технічний університет, Україна

Анотація. У статті досліджено роль страхування у міжнародному бізнес-середовищі як ефективного інструменту управління ризиками та забезпечення фінансової стабільності підприємств. Показано, що сучасні глобальні умови господарювання формуються під впливом геополітичних конфліктів, економічної нестабільності, кліматичних змін, цифрових загроз і пандемій, що посилює невизначеність у діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу. Розкрито сутність страхових ризиків у зовнішньоекономічній діяльності та охарактеризовано основні їх види. Обґрунтовано, що страхування виступає ключовим механізмом мінімізації негативних наслідків непередбачуваних подій, сприяє відновленню бізнес-процесів, підтриманню інвестиційної привабливості та забезпеченню стійкості міжнародних контрактів. Зроблено висновок, що у міжнародному бізнес-середовищі страхування виконує не лише захисну функцію, але й стає важливим фактором розвитку національних економік та стабільності глобальної економічної системи.

Ключові слова: міжнародне бізнес-середовище; страхування; ризики; фінансова стабільність; конкурентоспроможність; управління ризиками; інвестиційна привабливість; глобальна економіка.

Постановка проблеми. Сучасний світовий економічний простір, постійно змінюється під впливом економічних, політичних і технологічних чинників, ризики стають невід'ємною частиною будь-якої міжнародної діяльності. Геополітичні конфлікти, глобальні пандемії, кліматичні зміни, зростання масштабів кіберзлочинності та фінансові кризи призводять до посилення ролі страхових і перестрахових механізмів. Сучасні підприємства, які нині працюють на міжнародному ринку, стикаються з великою кількістю непередбачуваними обставинами, які можуть вплинути на їхню фінансову стабільність та операційну ефективність. Саме тому, міжнародна система страхування у міжнародній діяльності стає основним інструментом управління та забезпечення фінансової стабільності для суб'єктів господарювання.

У цьому контексті страхування відіграє важливу роль як інструмент зниження економічних ризиків і мінімізації наслідків непередбачуваних подій для економік країн. Страхові механізми на міжнародному рівні сприяють збереженню стабільності глобальної економічної системи, підтримуючи фінансові системи країн у критичних ситуаціях.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблематика страхування у міжнародному бізнес-середовищі, привертає значну увагу науковців і практиків, адже саме страхові інструменти забезпечують стабільність функціонування економічних агентів у періоди криз та невизначеності. Дослідженням ролі страхування у системі управління ризиками займалися як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Сучасні автори Писаренко Н., Буткевич О., Дербеньова Я., Довгенко Я., Славута О., Сосновська О., Заяць О. наголошують на тому, що страхування є механізмом збереження фінансової стійкості підприємств і національних економік, дозволяє перерозподіляти ризики між учасниками ринку та формує умови для стабільності глобальних фінансових систем. Сучасні дослідники звертають увагу на актуальність ідентифікації нових ризиків, які значно впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності. Однак, попри значну кількість наукових напрацювань, комплексний аналіз страхування як інструменту мінімізації ризиків саме у міжнародному бізнес-середовищі залишається недостатньо дослідженим. Актуальним є визначення специфіки прояву страхових ризиків у сучасних умовах глобальної нестабільності та розкриття ролі страхових механізмів у формуванні конкурентних переваг підприємств на світових ринках.

Мета роботи. Метою статті є аналіз ролі міжнародного страхування у забезпеченні фінансової стійкості суб'єктів міжнародного бізнесу, виявлення ключових ризиків глобального економічного середовища та визначення механізмів мінімізації їх впливу через страхові інструменти.

Виклад основного матеріалу. Глобальне середовище функціонування суб'єктів міжнародного бізнесу є складною та багатовимірною системою, яка перебуває у постійному русі й потребує безперервного дослідження та аналізу. В сучасних умовах господарювання для підприємств, які працюють на міжнародних ринках першочерговим завданням стає уникнення потенційних загроз та своєчасна нейтралізація негативних наслідків. Ризик є невід'ємною характеристикою та складовою в діяльності сучасних економічних агентів: невизначеність виступає первинним явищем, тоді як ризик у бізнесі формується як його похідна. Очевидним є те, що зростання невизначеності у процесі прийняття управлінських рішень прямо пропорційно підвищує рівень ризику. Повністю усунути ризики з господарської діяльності неможливо, оскільки вони є складовою об'єктивної економічної реальності.

Варто зауважити, що поряд із традиційними тенденціями, що впливають не лише на стабільність сучасних підприємств, а й на їх здатність адаптуватися до динамічних змін, зберігаючи конкурентні позиції на глобальному ринку, а саме цифровізація та орієнтація на екологічні аспекти, виникають нові виклики, обумовлені світовими кризами та їхні системні наслідки. Сучасні вітчизняні підприємства змушені свою зовнішньоекономічну діяльність адаптовувати до нових викликів, головними серед яких є: геополітична нестабільність; економічні санкції та обмеження; технологічна революція; екологічні стандарти; коливання валютних курсів [3, с.71]. Ці фактори формують середовище підвищеної невизначеності, у якому особливого значення набуває ідентифікація та управління ризиками. Відповідно, страховий ризик у міжнародному бізнесі можна визначити як ймовірність настання несприятливих подій у процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності,

що призводять до фінансових збитків і впливають на конкурентоспроможність підприємств.

До основних страхових ризиків з якими стикаються суб'єкти міжнародного бізнесу відносяться:

- комерційні ризики, компанії можуть стикатися із відсутності належної юридичної підтримки, що в свою чергу призводить до неплатежів за контрактами, банкрутство контрагентів, зриви постачань;
- економічні ризики, передбачають валютні коливання, зміни вартості національних валют, інфляція та економічна нестабільність;
- політичні ризики, зміна політичних режимів, націоналізація бізнесу, військові дії, санкції [2, с. 77];
- ризики ланцюгів постачання, зокрема «логістичні проблеми – перебої у транспортуванні через природні катаклізми, політичні конфлікти або пандемії можуть зупинити поставки товарів або матеріалів, а також зміна умов міжнародної торгівлі, а саме нові мита, тарифи або заборони на експорт/імпорт також створюють ризики для ланцюгів постачання» [1, с. 337];
- кіберризики або операційний ризик виникають через загрози кібератак на інформаційні системи, витік даних, цифрові шахрайства, через помилки в управлінні чи внутрішніх процесах компанії.

Перелічені ризики є невід'ємною складовою функціонування міжнародного бізнесу та можуть суттєво знизити його ефективність. Оскільки повністю усунути вплив таких факторів неможливо, виникає потреба у дієвих механізмах захисту суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, серед яких провідне місце посідає страхування. В міжнародному бізнесі страхування розглядають, як «захист майнових інтересів підприємства при настанні страхової події спеціальними страховими компаніями. Страхування стає не лише методом захисту господарювання від стихійних лих, але й захистом від несприятливих змін економічної кон'юнктури» [6, с.74].

Страхування, слід розглядати, як «механізм управління ризиками, що забезпечує відновлення економічних, екологічних та соціальних об'єктів після настання страхових випадків, повертаючи їх до початкового стану або мінімізуючи втрати» [4].

Наявність страхування дозволяє підприємствам різного масштабу діяльності ефективно реагувати на ризики, пов'язані з непередбачуваними ситуаціями, зменшити економічні втрати та забезпечити свою безперервну діяльність. Страхування виступає ключовим елементом у системі управління міжнародними ризиками, оскільки воно:

- по-перше, гарантує компенсацію фінансових втрат у разі настання страхового випадку;
- по-друге, підвищує інвестиційну привабливість сучасних підприємств;
- по-третє, сприяє стабільності міжнародних контрактів і партнерських відносин;
- по-четверте, дозволяє розподілити ризики між учасниками бізнесу та страховими компаніями.

Сучасний досвід ведення міжнародного бізнесу показує, що компанії та корпорації, які активно застосовують страхові інструменти, користуються більшою довірою партнерів та споживачів і демонструють вищий ступінь

фінансової стійкості до кризових обставин. Такі підприємства здатні швидше відновлювати свою виробничо-господарську діяльність після перебоїв, значно рідше призупиняють свою роботу та вдаються до скорочення персоналу. Водночас, слід наголосити, що саме завдяки страхуванню формується позитивна репутація компанії в контексті ведення бізнесу, як на національному ринку, так і на міжнародній арені, що робить її більш привабливою для партнерів і фінансових інституцій, а це в свою чергу, підвищує можливості залучення зарубіжних інвестицій, участі в міжнародних програмах підтримки.

Завдяки наявності страхового захисту компанії та підприємства не залежно від їх масштабів здатні ефективно протидіяти будь-яким ризикам, мінімізувати фінансові втрати та гарантувати безперервність своєї діяльності.

Для компаній, що працюють у міжнародному бізнес-середовищі «страховий сектор забезпечує гнучкі рішення для захисту активів та підтримці фінансової ліквідності. Такі бізнеси, як правило, менш диверсифіковані, тому є більш чутливими до операційних ризиків. Наявність страхування дозволяє сучасному бізнесу не лише зменшувати втрати у разі настання страхових умов, а й підвищувати рівень довіри з боку контрагентів та фінансових установ» [5, с. 51].

В свою чергу, страхування виступає, як один із основних чинників розвитку національної економіки, його роль полягає у створення сприятливих умов для «продуктивного бізнесу», що стимулює підприємства активно реалізовувати політику у сфері інновацій, зростає підприємницька мотивація щодо запровадження новітніх розробок та ідей, що дає змогу певною мірою йти на ризик, оскільки забезпечує захист від збитків у разі настання страхового випадку.

Висновки та пропозиції. Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що сучасне міжнародне бізнес-середовище характеризується високим рівнем невизначеності та зростанням ризиків, які суттєво впливають на стабільність і конкурентоспроможність підприємств. Повністю усунути ризики неможливо, адже вони є невід'ємною складовою економічної діяльності, проте страхування виступає одним із ключових механізмів їх мінімізації та ефективного управління. Завдяки страховому захисту компанії здатні зменшувати фінансові втрати, підтримувати безперервність діяльності, зміцнювати партнерські відносини та формувати позитивну ділову репутацію на світовому ринку. Водночас страхування сприяє підвищенню інвестиційної привабливості бізнесу, створює умови для впровадження інновацій та стимулює розвиток підприємницької активності. Таким чином, у міжнародному бізнес-середовищі страхування набуває стратегічного значення, адже забезпечує не лише захист від збитків, а й стійкість глобальної економічної системи в умовах постійних викликів і кризових явищ.

Список використаних джерел:

- [1] Вергун В.А., Карп В.С. Виклики і загрози у сучасному міжнародному бізнесі. Видавництво: ВАДЕКС, 2019. С. 336-344.
- [2] Заяць О.І., Фрайтик К.С. Ризик-менеджмент у міжнародному бізнесі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 52, № 2024. С. 76-80. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-52-11>

- [3] Зелінська, О., & Галазюк, Н. (2024). ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ. *Економіка та суспільство*, (70). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-60>
- [4] Писаренко Н.В., Буткевич О.В., Дербеньова Я.В., Довгенко Я.О., Дагіль А.В. Міжнародна економічна безпека та значення страхування у її забезпеченні в умовах сталого розвитку. // "Суспільство та національні інтереси": журнал. 2024. № 1(9) 2025. С. 712. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-1\(9\)](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-1(9))
- [5] Славута О. Роль страхування для захисту і стабільної роботи бізнесу в складних економічних умовах // *Зб. тез доп. V МНПК «Розвиток соціал.-екон. систем у геоекон. просторі»*, Тернопіль, 15-16.02. 2025. С. 51–52. DOI: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/487111/2/DSESGS_2025_Slavuta_O-The_role_of_insurance_for_51-52.pdf
- [6] Sosnovska, O., & Dedenko, L. (2019). РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТИЙКОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 1(3), 70-79. DOI: <https://doi.org/10.32750/2019-0106>

THE ROLE OF INSURANCE IN ENSURING THE SUSTAINABILITY OF ENTERPRISES IN THE GLOBAL BUSINESS ENVIRONMENT

Nataliya Galaziuk

Ph.D in Economic sciences, Associate professor,
Associate Professor, Department of International Economic Relations
Lutsk National Technical University, Ukraine

Summary. *The article examines the role of insurance in the international business environment as an effective tool for risk management and ensuring the financial stability of enterprises. It is shown that modern global business conditions are formed under the influence of geopolitical conflicts, economic instability, climate change, digital threats and pandemics, which increases uncertainty in the activities of international business entities. The essence of insurance risks in foreign economic activity is revealed and their main types are characterized. It is substantiated that insurance is a key mechanism for minimizing the negative consequences of unforeseen events, contributes to the restoration of business processes, maintaining investment attractiveness and ensuring the stability of international contracts. It is concluded that in the international business environment, insurance performs not only a protective function, but also becomes an important factor in the development of national economies and the stability of the global economic system.*

Keywords: *international business environment; insurance; risks; financial stability; competitiveness; risk management; investment attractiveness; global economy.*